

יוסי לנבוצקי

מי פרץ ראשון, מי הגיע ראשון לכותל

חציקה ומראיגה העובדה, שהשאלה "מי פרץ ראשון אל העיד העתיקה בירושלים במלחמת ששת הימים, ומי נגע ראשון בכותל המערבי" במלחמת ששת הימים, נהפכה לעימות המרכזי בתחושת ספורט שבה מורגים המתוחרים וחוכים במרליית השונות על בסיס הברלים של שברירי שניות.

העיסוק בפינקטריה וב"מנצחים" ו"מנוצחים" מטשטש את אופיה האמיתי של המערכה על ירושלים במלחמת ששת הימים. היתה זאת מערכה משולבת של שלוש חטיבות (הירושלמית, הראל והצנחנים) בסיוע חיל אוויר, שבה נפלו 182 מלוחמי חטיבות אלה, ומי שפרץ ראשון לעיד העתיקה ומי שנגע ראשון בכותל המערבי ייצג את כל חטיבות הלוחמים.

ואשר ל-"FINISH".

לאור כל הרשומות וכל התחקירים, מי שהגיע ראשונים לשער האריות לא היו הצנחנים, אלא לוחמי כוח טנקים משולב, שהורכב מטנקים של חטיבת שריון הראל ושל פלוגת הטנקים הירושלמית (זאת לאחר שטרן רפי ישעיה, מפקדם של הירושלמים, נפצע). בראש כוח הטנקים המשולב עמד רס"ן איתן אריאלי, סמג"ד גרוד הטנקים של חטיבת הראל. בעקבות טנקים אלה נעו לוחמי הצנחנים.

מי ש"נגע" ראשון בחומת העיד העתיקה, היה הטנק המוביל של כוח משולב זה. הטנק נתקע בשער האריות עם פריצתו אל תוך השער, מחמת ממדיו.

הצנחנים, שנעו רגלית בעקבות טנקים אלה, המשיכו להתקדם, מתחת ומעל לטנק הפקוק שבשער, אל עבר הר הבית והכותל המערבי. לאחר שהטנק נחלץ לאחור המשיכו הצנחנים להיכנס דרך שער האריות, הפעם על גבי חל"מים.

העובדה שהטנקים שהולילו את הפריצה אל תוך העיד העתיקה נתקעו בשער האריות, 150 מטרים מהר הבית, אינה מצדיקה את ההתעלמות מהשתתפותם של לוחמי כוח הטנקים המשולב במהלך הפריצה להר הבית ולכותל המערבי. העדרם של הטנקים, מסיבות טכניות, מה"פוטו פיניש", אין משמעה שלטנקיסטים לא מגיע אותו האשראי שניתן לאחיהם הצנחנים.

באשר לשאלה מי מכוחותינו נזרד לראשונה לעיד העתיקה בירושלים דרך שער האשפות, כמסמכות השעה 10:15. מסקנתי מהתחקירים שביצעתי במהלך השנים בנושא היא, שאין אפשרות לקבוע מי היו הראשונים שחדרו לעיד הע-

לגבי השאלה מי פרצו ראשונים דרך שער האשפות, נצטרך להסתפק בתיקו

תיקה דרך שער האשפות. כל מאמצי לנסות ולקבוע האם הצנחנים (גרוד 71) או הירושלמים (גרוד 163) היו הראשונים שנכנסו דרך שער האשפות אל העיד העתיקה עלו בתוהו וכנראה שנאלץ להסתפק בנר שא זה בתיקו.

תיאורי הלוחמים של שתי החטיבות נמצאו והים לחלוטין:

- שער האשפות לא היה נעול, היה מרווח מספיק למעבר בני אדם בין שתי כנפות השער הפתוח.
 - רגלים לבנים התנוססו על בני הערבים.
 - לא נראו בשטח חיילים ישראלים אחרים.
- הזנבים המצוינים בוויזווחים הרשמיים באשר למועד התחירה דרך שער האשפות אינם זהים, אך כולם מציינים זמנים מאוחרים לשעה 10:15. לא נותר אלא להסיק ששני הכוחות (הירושלמים והצנחנים) נכנסו כנראה לשער האשפות במרווח של כמה דקות זה מזה, כשכבוד משך מתקדם כל אחד מהכוחות לכיוון אתר.

ועכשיו ל"מרליית הזהב" - הפריצה לכותל המערבי.

באחרונה הרשמעו בתקשורת טענות של יוצאי גרוד ירושלמי 163, כי הם הגיעו לכותל לפני שהגיעו לוחמי חטיבת הצנחנים לשם. כאף לא אחד מהדיווחים הרשמיים על המערכה, כולל סיכומי מפקדי גרוד 163 עצמם, לא נאמר ולו גם ברמז שלוחמי הגרוד הגיעו לכותל לפני הצנחנים. כך הדבר גם בספרים השונים והמפורטים שנכתבו על המערכה על ירושלים במלחמת ששת הימים.

זאת ועוד, בחוברת פנימית שהוצאה לאחר המלחמה על ידי אנשי גרוד 163 עצמם ("גרוד אפור אחד במלחמת ששת הימים"), ומפרטת את כל מהלכי הגרוד במלחמה, אין אף מלה ברבר הגעתם, כביכול, של לוחמי הגרוד הירושלמי אל הכותל לפני שהגיעו לשם לוחמי חטיבת הצנחנים.

עם כל הכבוד ללוחמי גרוד 163 ותרומתם לשחרורה של ירושלים, אין זה מתקבל על הדעת שהם הורישו במשך 46 שנה בכל הנוגע לאירוע שהם מייחסים לו, עתה לפתע, חשיבות כה רבה.

הצדתי לכולם היא לכבד את העובדות ולכבד את הלוחמים האחרים, שהרי ירושלים, כולל העיד העתיקה, שוחררה במלחמת ששת הימים במערכה עקובה מרם של שלוש החטיבות.

הפריצה להר הבית ולכותל המערבי נעשתה במשותף על ידי טנקיסטים של חטיבת הראל, טנקיסטים ירושלמים, לוחמי חטיבת הצנחנים ולוחמי החטיבה הירושלמית. כולם נשאו בנטל המערכה, והאשראי על כך מגיע לכולם.

המחבר, א"מ בגיל, היה מפיץ הסיפור הירושלמית במערכה על ירושלים